

Osvědčila jsem se jako nahrávač

Jana Šaprová

Jednu z porotkyň LCH 2019, herečku Jiřinu Vackovou, můžete už téměř dvacet let vídat v pražské Ypsilonce. Na Loutkářské Chrudimi se nám ale představila i v jiné roli – jako režisérka Dramatického kurzu Studia SENior z Olomouce... A kromě toho působí také jako pedagožka na DAMU. Povídaly jsme si nejen o jejím „návratu“ k loutkařině, ale navíc prozradila jedno utajené místo v Praze, kde se hraje divadlo...

Jak jste se vůbec dostala k divadlu?

Všechno začalo v žamberecké ZUŠ u Olinky Strnadové. Myslím, že právě ona mi dala základ k tomu, co teď dělám. Od ní vzešel ten prvotní impuls zabývat se divadlem, a protože se to týkalo i loutek, tak jsem se vydala právě tímto směrem a cestou jsem nasbírala strašně moc zkušeností. A když jsem se měla rozhodovat, co budu dělat, tak mě vlastně nic jiného nenapadlo.

Od přelomu tisíciletí hrajete v divadle Ypsilon. Jak k tomu došlo?

Dostala jsem se na DAMU v roce 1998, kdy mě

Jan Schmid vzal do svého ateliéru na katedře Alternativního a loutkového herectví. Tohle školní období pro mě byla základní epizoda, kde se to celé zlomilo. Protože po loutkovém divadle se doslova slehla zem, chtěly se po nás herecké výkony. Akorát v prvním ročníku s námi udělal Jirka Havelka jednu loutkovou pohádku, a pak už jsem byla „naroubovaná“ do ypsilonského stylu herectví. Ale zpočátku to bylo tak, že všechny moje spolužačky už v druhém ročníku hrály u Schmida v nějaké inscenaci, jen já ne. Tak jsem z toho měla trauma, že jsem asi úplně blbá a že tam nemám co dělat... Ale řešila jsem to myslím

ÚVODNÍK

Tabu, které zmizí pod drnem

Ema Šlechtová

Smrt. Morbidita. Na tvrdo odhalená součást lidského života si plíživě razí cestu napříč letošní Loutkářskou Chrudimi. V posledních zachvěvech křiče se domáhá detabuizace. Tvůrci tím naráží na rys dnešní společnosti, která má tendence vše nepříjemné odklízet někam do ústraní, umírající schovává do hospiců, těla do rakví či žárovišť a v konverzích vehementně eufemizuje: „Já odcházím.“ říká Matija Solce v inscenaci KAR, zatímco jako nebožtík leží na smrtelné posteli. „Tak radši až zítra.“ Soubor Sled' pod kožichem nám položil otázku, zda to opravdu takhle chceme. Nezbyvá nám přece nic jiného, než nevyhnutelný konec přijímat, jako součást času, který nám byl dán. A cestou k smíření přece může být právě divadlo, obzvláště to loutkové, které svou surovou podstatou k podobnému dialogu přímo vybízí. Když už se umělci, z Paříže až po Prahu, nezalekli pověry, že rakev na jevišti přináší smrt, proč bychom měli my, diváci? ●

pokračování ze str. 1

dobrým způsobem – poctivě jsem chodila do školy na ty řemeslné věci. Nakonec to dopadlo tak, že si mě Schmid po škole v Ypsilonce nechal, protože jsem se mu osvědčila jako nahrávač. Smířila jsem se s tím, že nikdy nebudu ten, kdo zasměje, ale že jsem ta spolehlivá, která nahraje, aby mohl smečovat někdo jiný. Takhle funkce mi pak zůstala i v Ypsilonce. Ale nemám z toho žádné smutky, nepotřebuju hrát hlavní role. Prostě každý má někde svoje místo...

Práce v Ypsilonce ovšem vyžaduje všestrannost – nejen velmi specifické herectví, ale také muzikalita a schopnost kolektivní souhry.

Na tom Schmid staví. Tak si nás vybral, abychom měli od všeho trochu... A navíc má rád lidi s různými „úchylkami“, takové prazvláštní typy, takže se tam hodím.

Vydržela jste v Ypsilonce už hodně dlouho, a kromě Jana Schmida jste spolupracovala s Jiřím Havelkou i Braněm Holíčkem. Ale přece jen, tak dlouhou dobu v jednom divadle... Jak se to snášší?

V angažmá jsem tam asi od roku 2002. Vlastně jsem nikdy neměla potřebu hledat něco jiného. Pro mě bylo úžasné, že jsem hned po škole naskočila do divadla. Ovšem dneska to беру jako handicap. Člověk trochu zleniví, když má své jisté, nevydává se do neprobádaných vod. Což myslím není dobře. Ale právě to se mi stalo. Když jsem se do divadla vrátila po mateřských, začala jsem to řešit. Tam vznikl impuls, že je potřeba vrátit se k tomu, co člověka baví, co má rád. Zkrátka bylo třeba probudit svou kreativní část. A tak mi přišlo, že bych se měla vrátit k loutkám.

A podařilo se?

Ano, vlastně jsem navázala na to, co jsme kdysi dělaly s Dorou Bouzkovou. Obě jsme prošly workshopem Mirka Trejtnara, kde si vyrobíte loutku, marionetu, a pak s ní hrajete. To nás nadchlo, spojilo. Tři léta jsme spolu jezdily v létě do Mexika, tam jsme si vytvořily nějaké kontakty, dělaly jsme workshopy na uměleckých školách, a hrály na náměstích. Takže jsem během sezóny hrála v Ypsilonce, a pak se těšila na tuhle letní pankáčskou záležitost. Strašně mě to povzbudilo, a když děti trochu odrostly, zase jsme se potkaly – nejprve skrze děti, které jsou stejně staré. Občas jsme si něco společně zahrály, a zjistily, že nám to spolu velmi dobře funguje, tak jsme se vrhly do projektů se seniory.

Jaká je práce s amatéry – seniory?

Je pro mě zajímavé srovnávat práci se seniory a se studenty DAMU, kde učím animaci loutky. Na DAMU mám mladé lidi políbené divadlem, kteří navíc mají motivaci. Ty seniorky jsou taky plné energie, ale už tam není tak silná ambice, protože

to dělají pro radost a ve volném čase. Měla jsem už jednu předchozí zkušenost se seniorkama na pražském Jižním městě. A zjistila jsem, že člověk na ně musí být taky dost přísný. Jsou trochu jako děti – nemají disciplínu, nejraději by celou dobu propovídaly u káfička. A taky jsem narazila na to, že musím být shovívavá k nějakým fyzickým záležitostem. Že to tělo má přece jen své limity, únava se dostaví už po hodině a půl práce. Zatímco mladí dokážou jet celý den bez jídla, bez odpočinku, se seniory člověk musí dodržovat pauzy na oběd, na čůrání, na popovídání.

Na DAMU učíte předmět animaci loutky. Co ten obor obnáší?

Já učím jednak zahraniční studenty na Erasmu, kteří přijedou na jeden semestr, a to samé také české studenty. Dala jsem si za cíl, že ty cizince seznámím s různými druhy loutek, které máme už vyrobené, v atelieru. Takže s nimi dělám nějaká cvičení a hry, a společně objevujeme, co se s kterou loutkou dá udělat. Ovšem semestr je hrozně krátká doba, takže se nedá dobrat žádných velkých výsledků. Stejně věci učím české studenty v prvním ročníku v prvním semestru, ale s nimi mám na animaci loutky jen hodinu a půl týdně. I když se snažíme věnovat se tomu více do hloubky, času je málo. Provokuju v nich to, aby s loutkou šli dál než jsme zvyklí, abychom byli schopni vyhotovit nějaké situace, objevovali, jestli má loutka nějaké limity... S jedním ročníkem (to byli kluci, kteří tady hráli *Honzu ptáka*) se dokonce podařilo udělat nějaký drobný tvar na klauzury. Kromě seznámení studentů s loutkami od manekýnů po maňásky, je vyzývá, aby si vyrobili sami loutku třeba z PET lahve nebo z ponožky. Snažím se jim ukázat, jak se dá loutka vyrobit jednoduchým způsobem prakticky z čehokoli. Protože času je málo, takže vlastně kolem

té loutkařiny jen tak projdou. Ale možná, že v někom to zanechá stopu...

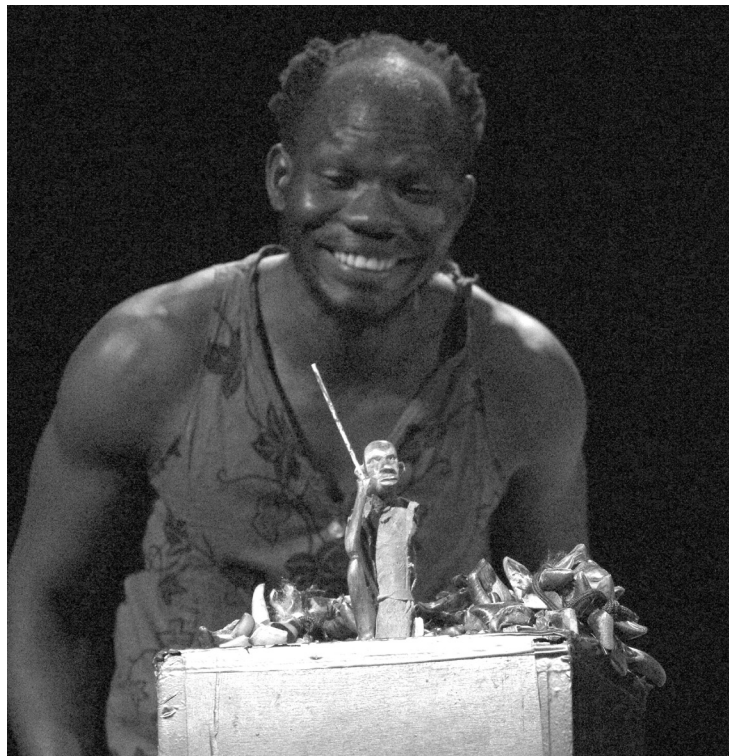
Je nějaká naděje, že by se obor vrátil k loutkám?

Loni se nám podařilo s Markem Bečkou otevřít ročník, který je zaměřený na loutky. A režiséry si vybírala Míša Homolová. Takže ti režiséři a herci jdou ruku v ruce s loutkovou enklávou. Tak doufám, že to dotáhnou společně do čtvrtáku!

Naznačila jste, že kromě hraní v Ypsilonce, Loutek bez hranic a práci s olomouckými seniory máte ještě jeden projekt...

A byla bych ráda, kdyby se o něm vědělo. Na Hlavním nádraží v Praze v kulturním sále má teď sídlo Prodivadlo (www.prodivadlo.cz). Herečka Lenka Loubalová, kolegyně z Ypsilonky a někdejší manželka Zdenka Pospíšila, vytáhla po něm velké kolejiště na hraní. A tak na nádraží hrajeme Pohádky o mašinkách pod názvem *Nejlokomotivovější lokomotiva*. Ten sál je udělaný tak, že se sedí v aréně dokola, je tam obrovské kolejiště, kde jezdí vláčky, a uprostřed je plocha pro marionety, kde se dehrává příběh pana Zababy, pana Blahoše a Černokněžníka. Trvalo nám dlouho, než jsme to zrekonstruovali, ale teď už šestým rokem poměrně úspěšně hrajeme. Nemáme bohužel žádnou propagaci, ani granty, celé to vzniklo na koleně. Ale už se podařilo šuškanou mezi maminkami s dětmi tu informaci rozšířit, a lidé chodí. A podle reakcí jsou děti i rodiče spokojení. Myslím, že je to kvalitní inscenace, které hrajeme jednou za měsíc v týdenních blocích. Je to taková one-man neb one-woman show s loutkami, hrajeme střídavě s Martinem Bohadlem, Kryštofem Nohýnkem a Tomášem Pospíšilem. Když se ve tmě rozsvítí nádražíčko a jezdí mašinky, má to kouzlo. Je to přenášdný zážitek. Tak se někdy stavte. ●

Kam s nimi?

Hana Volkmerová

Milý čtenáři, dovoluji si v názvu tohoto fejetonu parafrázovat jednoho z našich největších fejetonistů, Karla Čapka. Tak na něho lehce vzpomenout... ale především se mi teď velmi hodí. Navazuji tímto psaním na své myšlení ze včerejška (pondělí) nad inscenací „Já, ty a to“. Připomenu jen, že mám letos L-Chrudim naruby. V noci spím a dopoledne i odpoledne chodím na mnohé aktivity a na představení především pro nejmenší děti. V roli matky podotýkám, že jich L-Chrudim nabízí vcelku dostatek, nechce-li se rodič pravidelně účastnit semináře pro rodiče s dětmi, nebo není-li to zatím pro jeho dítě vhodné (seminář pro rodiče s dětmi je určen pro děti od 4 let). To je náš případ. Eli ještě není ani dva roky na světě. Kam tedy s ní? L-Chrudim nabízí dopoledne pohádky pro děti různého věku a dokonce letos i pro děti ve věku od 1 či od 2 let, čemuž se již pomalu blížíme. Výborně! Zvládáme i pohádky pro starší, obsahují-li jasně odehrané situace, jsou-li dynamické, plné napětí a uvolnění, ve svižném tempu. Což se občas podaří. Také jsme již dvakrát absolvovaly dílnu výroby loutek Theatra ludem. Tyto dílny probíhají po celou dobu konání L-Chrudimi. Skvělé! Odpoledne je možné absolvovat s dítětem další nabízené dílničky rozestě za Divadlem K. Pippicha zaměřené např. na malbu na kamínky, výrobu lodiček, výrobu žonglovacích míčků a tak dále a tak podobně. Je možné se zastavit na výstavě medvídků v Regionálním muzeu a strávit nějaký čas na houpacích křeslech, u házecích panáků na trávě za divadlem. Není možné opomenout zcela zásadní aktivitu v předehrávaných dnech, a to cachtání v potůčku u divadla, což je doslova dětský ráj. Bomba! Škoda jen, že mezi divadlem a potůčkem projíždějí auta a rodič malých dětí tak zůstává stále ve střehu. (Prý byla daná část cesty kdysi uzavřena. To by byl teprve ráj!) Celou výše zmíněnou nabídku bych ještě pro vylepšení doplnila o další houpací (neb dvě je málo a stojí se na ně řada), kolotoč (byl úžasný, ale pouze jeden den), skvělé by bylo písečné hřiště pro malé děti, možnost zapůjčit si odrážedlo, kolo, koloběžku (zatím si půjčují maminky mezi sebou) a průlezky (když se děti vydávají venku, dokáží pak o to déle soustředěně sledovat děj v divadelním sále). To jediné mi na L-Chrudimi chybí. Jinak už nic. A mám pocit, že malých dětí na L-Chrudimi rok od roku přibývá, proto jsem zcela nadšená, že se začínají objevovat inscenace právě pro děti již od 2 let a to i v amatérských kruzích. Díky! ●

Úctování na hřbitově...

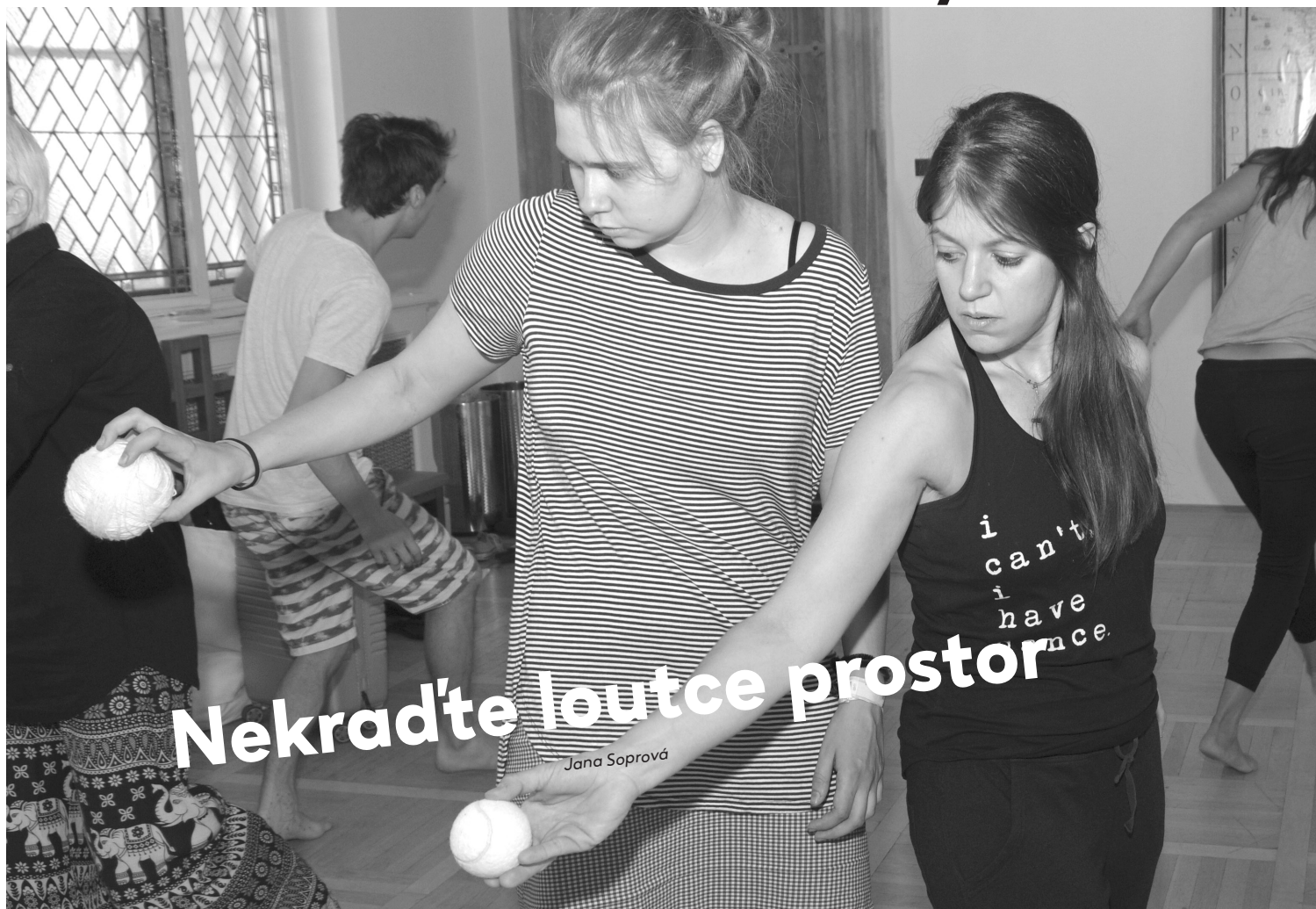
Hana Strejčková

Autorské představení Mea Culpa rodáka z Burkina Faso provokovalo duše podlých zemřelých, jimž by neměl být dopřán posmrtný klid. Jaká to spravedlnost, když zodpovědnost za prohřešky a pomýlení pozemského života setře smrt? Výborný africký tanečník Charles Nomwendé Tiendrebeogo sváděl boj o svou identitu, očistění kořenů, za svobodu, nezávislost, za Afriku. Tanečník, performer, herec s maskou v jedné osobě se vyznával z kolektivní viny, a zároveň kladl vinu bohu i sobě.

Dějovou linku rámovala noc a fakt, že muž je zaměstnancem hřbitovní správy. Od prvního okamžiku, kdy vstoupil na jeviště a rituálně zasypával místa posledního spočinutí, bylo zcela zřetelné, kde se pohybuje a že půjde o prostupnost nevyrovnané minulosti s přítomností. Téměř hodinové zápolení čítalo disputaci s bohem, konfrontaci se zemřelými, bylo zpovědí z hříchů minulého století, potažmo dneška. Napětí, chvílemi hodně vypjaté, držel silně apelativní fyzický projev performer. I přesto ale dokázal najít momenty lehkosti. Například při snaze umístit miniaturní hůlku do ruky sošky jeho ruka změkla, změnila valivé tempo ve vědomou artikulaci, při níž jakoby existovala samotná ruka nezávisle na zbytku těla. Podobný moment nastal, když se v masce kočiči šelmy v elegantní póze usadil na naskládané pneumatiky. Tuto, byť zřídka užívanou, funkční polohu však nejčastěji překrývaly momenty transu, hry v masce a extatický tanec. Potem zbrcené tělo v masce i bez pronášelo útržkovité vzkazy, ve zvuku často zněly autentické nahrávky z všedního ruchu v Burkina Faso, z jeviště se hrnula velkoformátová mozaika vjemů. Rozpor jsem viděla v nadužívání zvířecích obličejových polomasek, ve finále se mi slily téměř v jednu, neboť až na výjimky tanečník nezměnil své silné tělo, „nepokořil“ je pro hru s maskou, byl to stále On – interpret v masce, nikoliv maska. Odvážně překračoval jak zákony mezi nebem a zemí, tak linii mezi ním a hledištěm, kdy neváhal sestupovat a putovat i mezi sedadly diváků. Divadlo Continuo, které vzalo inscenaci pod svá křídla, se dlouhodobě dotýká témat mimo námi běžně viditelné světy, otevírá skříňky skrytých kostí a křivd, a to velmi zdařile. Na Loutkářské Chrudimi bylo například k vidění představení Den osmý v roce 2015. V představení Mea Culpa jsem však toho večera v Divadle Karla Pippicha cítila, že fyzické nasazení performer pro mne bylo v přímém rozporu s jeho schopností předat bohatou škálu motivů a symbolů. K několika jsem došla ex post, jiné mne určitě minuly. Projektů o Africe, světovém bezpráví, atp. není nikdy dost, ale například světoznámá inscenace choreografa Themba Mbuliho „Ashed“ (přel. Zpod popela) od Unmute Dance Company z Kapského Města drásavě křičí na stejné téma o stovky decibelů intenzivněji. A proč? Protože dokážou diváka okamžitě emočně zasáhnout. Mea Culpa je pro mne představením jednoho herce s obrovskou touhou mluvit za všechny, kteří už nemohou, ale jedinec zatím nemá tak silný hlas.

Confiteor Deo omnipotenti
Et vobis, fratres,
quia peccavi nimis
cogitatione, verbo, opere et omissione:
mea culpa,
mea culpa,
mea maxima culpa. ●

Seminář A • Architektura těla – architektura loutky

Nekrad'te loutce prostor

Jana Soprová

Do semináře vstupuji ve chvíli, kdy skupina lidí doslova všech generací zaplňuje v kruhu prostor a dýchá... Mohlo by se zdát, že dýchání je věc, která se rozumí sama sebou, a že to umí každý. Ale není to tak. Pro umělce je umění správného dýchání základ, který ovlivňuje vše. A tady najednou vidím, jak moc je důležité pro práci s loutkou. Díky správnému dechu, jeho rytmu a timingu doslova dokážete vdechnout život své loutce. Zatímco většina seminaristů má své loutky různých velikostí z papírmáše už hotové, jedna se ještě dodělává. A tak mohu vidět i proces výroby loutkové postavičky: na jednoduchou kostru se postupně nalepují vrstvy novinového papíru, hlava, ruce a nohy postavy jsou pohyblivé. Je patrné, že každý seminarista projevil při tvorbě loutky svou individualitu. A tak tu můžeme vidět, jak loutku téměř metrovou, tak i dvaceti centimetrovou. Svalovce, vlnadnou ženu s kypícími tvary prsou a zadnice, cosi na způsob mimozemšťana, něco mezi člověkem a zvířetem... Jak se vzápětí přesvědčím, konstrukce loutky umožňuje velmi specifické pohyby. Je tu

celý regiment rozmanitých postavíček, které pod rukama seminaristů ožívají a chovají se tak trochu jako ta batolata, kterými se letošní Chrudim hemží. Zkoušejí si, co jejich tělo umí, objevují samy sebe. Působí to tak trochu jako tábor mimozemšťanů... Ale zpět! Zatím probíhají cvičení, která s vervou a výraznou energií vede Eirini, zatímco Hana Strejčková se zároveň zapojuje do procesu a překládá. Neboť – ale to asi všichni tuší – workshop probíhá v angličtině. Takže nejprve cvičení bez loutky, v kruhu, a pak rozptýleně po prostoru. Dýchání a s ním spojený pohyb těla... Tělo se tu stává materiálem, a následně je prodloužováno až do těla loutky. „Pozor!“ říká Eirine, „Nekrad'te loutce prostor!“

Každý z účastníků teď dostal do ruky nějaký artefakt. Může to být celohlavová maska či polomaska, která se navleče na ruku, a nebo klubičko či tenisový míček. Seminaristé krouží po celé místnosti, a stávají se prodlouženou rukou loutky, reagují na ní. Ani se nechce věřit, že ten pohyb vychází z nich. Vypadá to, že předměty v jejich rukou ožívají samy.

Eirini dává pokyny: „Soustředte se jen na minimalistický pohyb, na dýchání... mějte klidný neutrální obličej... tak dáte více prostoru loutce... Jde tam, kam jí velí impuls... pohyb vychází z vašeho ramene... různá intenzita nás vede prostorem...“

Prostor je zabydlován nejen horizontálně, ale i vertikálně. Loutky se rozmarně pohybují v různých úrovních, jako by seminaristy vedly a oni se přizpůsobují. A pak už nastane čas, kdy vlastní loutky (jakési alter ega seminaristů?) do té doby odpočívající v řadě na židlích, dostanou konečně své role. „A jdeme si pro naše kamarády!“ vyzývá Eirine. „Když pracuji s loutkou, musím se rozhodnout, nakolik musím zmizet, kolik ze mě zůstává... protože jsem to já, kdo předává loutce energii, propůjčuje jí život.“ Je zábavné sledovat život loutek, za nimiž seminaristé opravdu mizí. Zabydlují, někdy nesměle, ale jindy hodně drze a vyzývavě, celý prostor, natřásají se, ukazují svaly, břicho, třesou se jako ratlíci, a některé vypadají, že co nevidět vzlétnou... Tak raději po špičkách, nenápadně mizím... ●

Seminář N • Touhy, přání, sny – seminář pro náctileté

Divočina na semináři N

Magda Zicháčková

Přicházím do „tvořící atmosféry“, jak mi vysvětluje lektorka Blanka Josephová-Luňáková. Pracuje se šestnácti seminaristy ve věkovém rozmezí 10-19 let. Řeknu vám, že je to rachot, ale lektorka to zvládá skvěle „Jsem moc ráda, že jsou takhle zlatý. Kdyby mi nešli na ruku, nevím, jak bych to celé ukočirovala... Ale nemám problém. Mají nápady. Ti starší připomínají, pomáhají. Je to fajn,“ říká. Seminaristé právě pracují ve čtyřech skupinách na živě hraném komiksu, kdy mirelonové trubice slouží jako jednotlivé bubliny. Pro lepší představu: mirelonové trubice jsou takové ty šedé termoizolační trubice z pěnového polyetylenu. Vytváří z nich objekty jako vysavač, dům, lano, puška, činka. „Materiály střídáme, ale zatím jsme hodně pracovali s těmito trubicemi. V příštích dnech se chci dostat k papíru a loutkám jako takovým.“ V 5 až 10 obrazech seminaristé vytvořili příběh na téma: přání se mi splnilo, ale nastal problém. Když jedna skupinka předvede svůj příběh, ostatní k tomu řeknou komentář a radu, jak by to mohlo fungovat lépe. S komiksovými bublinami

se podíváme do světa za vlády robotů, filmových hvězd či Čtyřlístku. Každý seminarista má svůj prostor, ať už je extrovert nebo introvert. „Pojďte to teď zkusit jinak. Ty trubice použijte jako regulérní bubliny, které doplňují obraz. Mluví jen ta bublina a ostatní je nehybné. Jako kdyby divák seděl a před ním se otevřela kniha s komiksem. Důležitá je pointa. Tématem bude: nesplněné či splněné přání.“ Jedna ze skupinek mě vyzve: „Nechceš se k nám přidat? Hodilo by se nám, kdyby nás bylo pět.“ To se nedá odmítnout. Vymyslíme příběh a řekneme si v kostce, jak by mohl vypadat průběh. Má skupinka, tvořená z děvčat, si vybrala prostředí a postavy z Čtyřlístku. Moc času není. Při předvádění musí vyprávěčka hodně improvizovat, což jí nedělá problém. Má kostru příběhu a to stačí. Když dohrajeme, přijdou za mnou dva seminaristé, aby se představili. Myslím, že jsem nová... Zapojení mezi seminaristy je tedy absolutní. „No vidíte, to se vám to bude psát,“ říká lektorka a má pravdu. I pro psaní

je dobrý prožitek či zkušenost. Mám možnost poznat, že i když jsou seminaristé divočí, dokáží se soustředit na práci svojí i ostatních. „Jsem moc spokojená. Přihlásila jsem se na N, protože je mi -náct. I minulý rok jsem byla na semináři pro -náctileté a bylo to fajn. Letos si víc hrajeme a děláme různá cvičení. Vloni jsme nacvičovali představení. A i když to je takhle rozdílné, tak mě obojí baví.“ „Mám to stejně. V semináři se mi moc líbí. Na předchozích ročnících jsem bývala na dětských seminářích a už jsem si říkala, že je to pro mě takový až moc dětský... Takže letos jsem si řekla, že vyzkouším tohle a baví mě to. Všichni jsou tam správně šiblí, takže jsem moc šťastná. Učím se nové věci a tak. Vážně velká spokojenost.“ říkají mi děvčata cestou na oběd. Je fajn slyšet, že se jim na semináři, kde jsou hlavními tématy přání a touhy, jejich sny plní. ●

Seminář B • Nonverbální komunikace

Špióním, špióníš, špióníme

Seminář H

Dnes jsme na semináři konečně začali peformovat naše písničky a dovedli je do finální verze. Dokončili jsme naše texty a vytvořili melodii. Všichni jsme byli happy, že máme nějaký výstup.

agent Kyselá okurka

8:30 – oficiální začátek semináře

8:35 – přišel Lukáš

8:50 – prišel **David**

9:00 – prišel Saša – už jsme všichni :)

9.20 – zhudebnění textů vlastní tvorby

10:00 – hromadné rozezpívání i zívání,
zpívání...

11:00 – přestávka = jamování

11:15 – předváděčka vlastních songů

agent Chadwíček

M

Agent ŠŠŠ

Seminář O

Potom co nám lektor už pošesté oznámil, že bude chtít naše díla natočit na video, uvědomil jsem si, že bych měl sakra začít tvořit.

probuzený agent SKladný

Seminář I

S plnou pusou od snídaně vždycky někdo dorazí.

Chyba je kámoš.

Hurá, chyba! (potlesk)

Heja! Heja! Hot down! Bang! Heja!

Tagadá, čin, čin.

Blázní!

Jo to je impro základní škola.

agent -paxnom-

Seminář N

Dnes jsme vymýšleli, co bychom dělali, kdyby jsme našli mrtvolu. Byly různé návrhy. Například si snít vyfotit selfie...

Ale stejně pozor. Myslím, že Blanka něco chystá!

Agent Šotek

**Smích? Fake it
till you make it!**

Sára Kordová

Jsou slova a gesta. Seminář B – nonverbální komunikace rozhodně není beze slov. Během úterý, kdy jsem měla možnost navštívit seminář Daniely Fischerové, slova převládala. Ovšem všechno, slovy řečeno, popisovalo mimoslovní komunikaci. I když jsem se na dopoledne v semináři těšila, trochu jsem se bála, že jen co přijdu, budu nucena ke scénickým pohybům, znázorňování energie slunce tancem a podobně. Celé dopoledne mě příjemně překvapilo. Dívali jsme se do tváří druhých, přemýšleli o podvědomých výrazech v našich obličejích a zkoušeli v pohledu vyjádřit jednoduchou emoci. „Slova mohou lhát, tvář nikdy.“ „Emoce jsou infekční.“ „Krása je otázka průměru.“ „V dětství se nejdříve učíme zastírat své emoce. Až potom se je učíme předstírat.“ „Když se často mračíme, na našich tvářích je to ve stáří vidět.“ „Smích? Fake it till you make it!“

Dozvěděli jsme se mnoho, ale ani na chvíli nezačal být proud informací unavující. Daniela Fischerová s vtipem a uvolněním provází své posluchače světem psychologie, neurologie, ba i kriminalistiky. Bloky přednášek střídala drobná cvičení. Skoro závidím seminaristům, že si zítra doposlechnou začaté povídání o lži, které jsme dnes nestihli dokončit. ●

Babičky a Bráška králík

U kafička Akademie III. věku ZUŠ Turnov

V hlavním sále divadla Karla Pippicha jsme měli možnost vidět představení s názvem *Babičky a Bráška králík* souboru U kafička. Je to soubor akademie třetího věku při ZUŠ v Turnově pod režijním vedením Romany Zemenové. Tři dámy a jeden muž (jak sami řekli – v nejlepších letech) se postarali o „seniorskou pleteně maňasovou jízdu plnou energie, humoru a nadhledu.“ Oporou jim byla samotná režisérka, která si zahrála s nimi. Společně vytvořili scénář, který se opírá o Americké pohádky převyprávěné Pavlem Šrutem.

Na scéně je saxofon – říkám si hurá, bude živá muzika, uprostřed docela velký paravan a u něho stůl, židle a kafička. Představení rozjíždí štrikovaná želva, která pomalu míří ke štrikovanému kedlubnám, avšak vyskočí štrikovaný králík a skoro všechny je sežere, takže želva má smůlu, bohužel... A tenhle vychytralý a mazaný hrdina prochází třemi různými příběhy, hranými po babkovsku pletenými maňasky. Jednou se mu podaří přelstít veverku, podruhé zas krokodýla a nakonec dostane i samotného Pánaboha. Jednotlivé příběhy jsou předělovány dámským dýchánkem u kafička, kde se semele kde co. Loutkové pasáže mají poměrně spád, je vidět jakási zručnost při práci s loutkou, i když fyzická kondice herců má místy své limity. Občas to chvilku trvá, než

se zpoza paravánu vynoří dáma, která musí odložit loutku a míří k saxofonu. Nadšeně foukne a mnoho se neozve. Je to záměr. Absurdní. S totálním nasazením a nadšením se na jevišti i za paravánem děje vše. Nechybí slovní humor, nadsázka, ani to, že si dámy udělají legraci samy ze sebe. Směju se od srdce a baví mě, že se na ně nemusím dívat nijak shovívavě. Nemusím zohledňovat jejich věk. Naprosto suveréně mě přesvědčují o tom, jak je tam každá jinak, ale sama za sebe a po svém. Mají dar přirozené existence na jevišti. A to se přenáší na diváky, kteří nemohou neregovat a jdou s jednotlivými postavami v příbězích, jejichž absurdita se stupňuje stejně tak, jako králíkova drzost. Dívám se směrem k jevišti na lidi, kteří s radostí a láskou společně vytvářejí divadelní celek, který žije svým životem. Není co jim vytknout. Jediné, o čem by se dalo diskutovat byly propojovací momenty u kafička, které se zdály trochu řídké a působily opravdu jen jako oslí můstky. Ale to je spíše záležitost režijní. Na závěr musím říct, že to byly obdivuhodné výkony. A že je to krásné, když se dá někdo na stará kolena k loutkovému divadlu a skrz něj se mu dostává nových zážitků. Pořád je co objevovat. A jak řekl sám soubor: nikdy na nic pozdě není. ●

Odposlechnuté hlasy lidu

●
To je fajn, že babči, místo aby se bavily o nemocech, dělají divadlo.

●
Ty plachty sešitý z malých pletených čtverečků, to je retro jako hrom.

●
Pěkný, veselý, trochu ulitlý.

●
Občas takový divný.

●
Scéna s krokodýlem nejlepší.

Loutkařina je dřina

Soubor U kafička vznikl v ZUŠ Turnov na Akademii III. věku. Inscenace *Babičky a Bráška králík* je první zkušeností souboru s loutkovým divadlem.

Jak vůbec soubor vznikl?

V ZUŠ Turnově byla vyhlášena Akademie III. věku a v ní literárně-dramatický obor. My všichni jsme se nezávisle přihlásili. Začali jsme povídkami, ale protože je naše učitelka vynikající loutkářka, skončili jsme u textu loutkové hry. Nebo vlastně možná začali (*smích*).

Opravdu jste scénografii sami upletli?

Ano, všechno jsme si vyráběli sami. Rok a půl jsme na scéně pracovali, a přitom si vyprávěli o textu a vymýšleli, jak bude inscenace vypadat.

Jedná se o vaši první zkušenost s loutkoherectvím. Co jste v loutkách objevili?

Zjistili jsme, že loutkařina je v mnoha ohledech ještě více tvůrčí než činohra. Ale také mnohem větší dřina. Herec musí najednou myslet na spoustu věcí. V našem věku je taky někdy problematické sjednotit levou a pravou ruku apod. (*smích*). Loutka sama o sobě je krásný nástroj i v tom, že ji dětské publikum, pro které je často určena, chápe lépe a také to dokáže dát více najevo.

Ptala se Ema Šlechtová

Jak přišlo jaro

Divadlo na kliku, Liberec

Máme tě rádi zimo, ale teď udělej místo jaru!

Rozhovor s Věrou Motyčkovou, Matějem Bereckiem.

Co vás vedlo k tomu, dělat inscenaci pro tak mladé publikum 3+?

VM: Původně jsme začali s přípravou inscenace na velikonoční dílny před třemi lety. Matěj přišel s nápadem pracovat s příběhem o tom, jak přišlo jaro. První verze byla na patnáct minut. Teď jsme to znovu obnovili a změnili. Až během tvorby druhé verze vyplynulo, pro jakou věkovou kategorii to je.

Jak jsem mohla vidět, děti se sami od sebe do představení zapojují. Je to běžné? Je to žádoucí?

VM: Je to žádoucí. Když to hrajeme ve školce, tak ty děti sedí mnohem blíž. Jsou potom víc aktivní, víc na to divadlo sahají. Ale není to o tom, že se zapojují celou dobu.

Je vidět, že hrajete s jednou zvukovou stopou, která trvá pokaždé stejně dlouho. Jak potom pracujete s aktivním publi- kem?

MB: Děláme to tak, že čas máme pevně daný. Když jsou děti aktivnější a nějaká část se díky tomu prodlouží, jinou zkrátíme.

VM: Hodně často je to pro ty děti první zkušenost s divadlem. Většinou nejsou aktivní mimo místa, kdy to od nich čekáme, například při házení sněhových koulí.

ptala se Sára Kordová

Odposlechnuté hlasy lidu

●
Maminka: Mně se to moc líbilo po výtvarné stránce. Bylo to jemné, roztomilé, ale pro menší děti možná moc dlouhé.

●
Holčička: Mně se moc líbil ten brouček a ty ostatní zvířátka.

Nesmírně si cením každého, upřímného pokusu prostřednictvím divadla s loutkami oslovit diváka velmi raného věku a jejich rodiče. V zahraničí, ve Francii, Itálii, Španělsku, Belgii, se tímto „žánrem“ divadelníci zabývají již pár desítek let. V našich končinách je to žánr novější a teprve pomalu se prosazující. Některými divadelníky je dokonce odmítán, či označován jako módní.

Domnívám se, že vznik takových inscenací vychází především z potřeby konkrétních lidí vstupovat do dialogu s dětmi raného věku prostřednictvím divadla a zájmem rodičů poskytnout svým dětem tohoto věku elementární zážitek z divadla.

Tento typ divadla vyžaduje od aktérů především autenticitu, schopnost vysoké koncentrace na vlastní provedení díla, ale i permanentní vnímání komunity dětí a jejich rodičů při konkrétním představení.

Vyžaduje to i vhodný výběr prostředků, se kterými chtějí inscenátoři pracovat. To se týká nejen podoby předmětů, loutek, ale volby materiálů, barev a tvarů a hudby.

V neposlední řadě vyžaduje tento žánr jednoduchost a jednoznačnost příběhu, který chceme vyprávět.

V případě inscenace Divadla na kliku z Liberce *Jak přišlo jaro*, bylo mnohého dosaženo. Koncentrovanost a přirozenost Věry Motyčkové a Matěje Bereckie je hlavní devízou jejich představení. Matěj skvěle animuje loutku Zimy,

malého bílého skřítky, bílého hadrového manekýna. Díky tomu si hned na začátku postava získá sympatie nejen dětí. S příchodem loutky představující Jaro se pro děti začíná jednoduchost příběhu, ale i jednoduchost prostředků komplikovat. Jaro si s sebou přináší nářadí, kterým začíná krajinu, nízký otočný stůl s bílým ledovým puzzlem, obhospodařovat a proměňovat v počínající jaro. Konkrétnost nářadí a práce s ním se stává popisnou, obecnou a pro děti ne zcela čitelnou záležitostí. Na scéně dochází k jakémusi boji zimního skřítky s malou jarní panenkou. Děti se postupně ztrácejí v kontinuu a začínají vnímat spíše jednotlivosti. Žízalu, kosa, krtek... Ale samotný tah příběhu se vytratil. Na začátku Věrka chvíli zvukově doprovází příchod zimního skřítky na několik trianglů, ale dále v představení zní kontinuuální nahrávka, do které nemají aktéři možnost vstoupit. Nemohou tak akutně reagovat na situace vzniklé přítomností specifického publika. Bylo by tedy vhodné mít možnost bezprostředního zásahu, i pokud se týká této složky inscenace. Nakonec je třeba říci, že divadlo pro nejmenší diváky si zaslouží od herců permanentní sebereflexi po každé repríze. Neboť z vlastní zkušenosti vím, že nelze předpokládat všechny bezprostřední reakce tak blízkého diváka. Věrka Motyčková a Matěj Bereckei jsou lidé, kteří se chtějí učit a mají, jak se ukázalo i v tomto představení, potenciál svou inscenaci posunout dál. ●

Ošklivá princezna

Divadlo V Boudě, Plzeň

Nastoupili Boudáci a bylo to překvápko. Tentokrát členové souboru divadla V Boudě nehráli s historickými marionetami a v historických kulisách z fundusu, jak je pro ně obvyklé. Nesáhli ani po úpravě tradičního loutkářského textu. Zbyněk Doležal napsal a zrežíroval novou parafrázi na pohádku o princeznách, která nastolí téma vnější a vnitřní krásy, v jakých situacích se projeví a jak si kdo vybírá své partnery. Tvůrčí tým tentokrát volil velké barevné totemové figury, v tvarosloví odkazujícím na retro styl. To determinuje výrazové možnosti postav, neživou hmotu doplňují rozmanitě výmluvná gesta živých rukou a pozoruhodně vyzrálý hlasový projev herců. Gesta jsou stylizovaná expresivně, jednoznačně a tím úměrně velikosti a výrazu loutek. Aktéři jim věnovali patřičnou pozornost a jistou vynalézavost v rozmanitých situacích. Někdy jsou jen groteskně v emoci nadsazená, jindy v zacházení s rekvizitou paralelně doprovázejí téma dialogu. Například, když princezny probírají představy o svých budoucích mužích a přitom hrají přebíračku se šňůrou. Celý královský ples je pak odehráný jako zkratka ve stejném duchu, v rámu s draperií vidíme jen ruce a realistické předměty - rozkládání vějířů, nabídku jednohubek, nalévání šampusu a házení konfet. V jednom momentu zase hrají pouze rekvizity, totiž atributy postav tří nápadníků, pohybujících se po mapě. Je tu po celou dobu patrná snaha o udržení čistoty zvoleného stylu hry.

Jako diskutabilní se jevila velikost hrací plochy. Psací stůl s bočními šuplíky někdy nepojal všechny postavy tak, aby se daly více rozehrát. Probíranou otázkou večerní diskuse bylo také poselství hry. Jde o kontrast mezi zjevnou krásou a ošklivostí nebo mezi povrchní hloupostí a (sociální) inteligencí? Vítězí vnitřní krása ošklivé princezny se totiž ve finále projeví jako její dobrota, nesobeckost, soucit s druhým.

Tvůrci si dali několik nových úkolů. Nový text, pro toto divadlo neobvyklou technologii a jistě provokující téma k inscenování pohádky. Myslím, že se s tím vším vypořádali velmi dobře a s poctivým nasazením všech složek. ●

Do Muzea za loutkami

Pokud jste dosud nenavštívili Muzeum loutkářských kultur, právě dnes máte šanci na několik zajímavých akcí. Přednáška k výstavě Loutkáři na frontě v průběhu

1.světové války proběhne ve středu od 17 hodin.

Kromě toho se tu až do 23 hodin budou pořádat prohlídky.

Zároveň můžete přijít na terasu Muzea loutkářských kultur přijít ve 22.30 hodin na představení *El Kapitán* pražského Nebezpečného divadla.

Ach, ach to divadlo

MajTO, ZUŠ Petra Ebena Žamberk

Nedávno jsem si pod dojmem z četby blogu světelného designera Martina Špetlika, v němž velmi sarkasticky a zároveň až děsivě realisticky popisuje průběh vzniku divadelní inscenace, znovu přečetl povídku Karla Čapka Jak vzniká divadelní hra (známou také z televizní adaptace Jak se dělá divadlo ze 60. let). A jakkoli se říká, že klasikové nestárnou, zdálo se mi najednou, že tato povídka přece jen leccos ze své naléhavosti a tím i humoru ztratila. Jistě, některé okolnosti se nemění. Emoce nejrůznějšího druhu jsou v divadle přítomny stále, hysterie roste úměrně blízkému se datu premiéry, vznešené ideály se mísí a sváří s osobními zájmy a malostmi atp. Na druhou stranu celá řada konkrétních situací z povídky se dnes už – zdá se mi – proměnila v pouhý kolorit na způsob filmů pro pamětníky. Tím víc jsem byl zvědavý, jak s tímto materiálem naloží žamberský soubor MajTO ve své inscenaci Ach, ach to divadlo... Zajímalo mě, jakým způsobem naloží s Čapkem nabídnutým východiskem, jak ho promění prizma jejich divadelní zkušenosti, v čem objeví styčné plochy mezi soužením i radostmi Čapkovy fiktivní dramatiky a tím, co si o divadle myslí a jak v něm žijí oni sami. MajTO se však rozhodli pro jinou cestu. Autorsky do předlohy příliš razantně nevstoupili (resp. činili tak především přidáváním jiných čapkovských motivů – zkouší se Velká pohádka doktorská, objeví se Dášeňka apod.) a zůstali spíše věrní její literě. Myslím si, že je to škoda, přičemž limity tohoto přístupu se paradoxně ukazují v nejzdařilejších, nejjiskřivějších momentech inscenace. Ty totiž vznikají právě tehdy, když se přece jen prosadí

osobitost žamberských (byť třeba víc formálně než obsahově) a jejich poetika. Podobných okamžiků však bylo na můj vkus přece jen málo... A myslím si, že kromě samotné inscenace to neprospívá ani vyznění předlohy, již se rozhodli tak pokorně sloužit. Jejich adaptace totiž působí o poznání krotčeji a plošeji. Ať už si totiž myslím o platnosti dílčích situací v Čapkově povídce cokoli, pořád je nad nimi onen fiktivní dramatik, který je nejenom s jemným sarkasmem nahlíží, ale zároveň si rve vlasy, hořekuje, rozčiluje se, vzdychá, smiřuje se, mává rezignovaně rukou a ano, i se raduje. V žamberské inscenaci však nikdo takový není. Přitom by mohl být. Soubor má zcela nepochybně k příkořím i radostem souvisejícím s tvorbou hodně co říct. ●

Odposlechnuté hlasy lidu

●
Ohlasy po představení Ach, ach to divadlo...

●
Přišlo mi to naprosto geniální. Hodně se mi to líbilo. Asi tím, jak moc je to pravdivé. A i tím, že to bylo vtipné. Vážně bezva.

●
Považuji za obdivuhodný, to zahrát takhle ve dvou. Fakt skvělý.

●
Hlavně se mi líbilo, že to popisovalo, jak to reálně funguje. Hodně jsem se v tom našla. Pěkný provedení. To, jak to zahráli. Vše bylo takový sladěný. Zkrátka fajn představení.

Pro gympl je to smrt a na Chrudimi radost

Rozhovor se souborem MajTO.

Vnímáte rozdíl v reakcích u diváků tady na Loutkářské Chrudimi a obecně, pro které obyčejně hrajete?

Tomáš Sourada: Sledujeme velký rozdíl. V Žamberku jsme si zvali třídy z gymnázia. V té inscenaci máme 3 roviny, které mohou diváci vnímat: jedno je divadlo – to, jak se dělá, další je Karel Čapek a další je první republika. Bohužel gymnáziální třídy první republiku ani divadlo moc nezvládaly. Kde se mohly teoreticky chytit, byl Karel Čapek, ale to není úplně ono. Zajímavou zkušenost jsme měli, když jsme hráli pro důchodce, ti se skvěle chytali na všechny odkazy na první republiku, takže to pro nás bylo asi nejlepší hraní v Žamberku. No a tady se samozřejmě loutkáři chytali na vtipy o tvorbě inscenace.

Mariana Matějčíková: Já bych to zjednodušila. (smích) Pro gympl je to smrt a na Chrudimi radost.

Olga Strnadová: Já bych to upřesnila. (smích) Pro mě byla radost hrát pro plný sál. Přesto, že bylo vyprodáno, tak jsme měli na dnešním prvním a druhém hraní poloprázdno. Takže nebyla moc šance pro to, aby vzniklo občestvo. Zkrátka, adresát hraje velkou roli, a pokud je ho nedostatek, není to takové. Teď, při třetím hraní, pro nás byla ideální skladba diváků. Fungovalo to tak, jak bychom si vždycky přáli.

Do jaké míry jste se na inscenaci podíleli Mariano a Tomáš vy dva?

(smích)

OS: Tom omdlíval už jenom když musel řezat kartony.

TS: To ano... Nějaké situace vznikly z improvizace. Ze hry s krabičkama.

OS: Samotné krabičky nám daly velkou práci. Chtěli jsme krabičky pouze s českým zbožím a toho si diváci možná ani nevšimnou. Kromě slečny, která je z nějakého parfému, jsou to samé české výrobky. Hermelín, Smetanito, Hašlerky,...

TS: Celý scénář nám napsala Olina a písničky Karel Šefrna. A to přesně na zadání.

OS: Musím říct, že Karel dodržel přesně to, co jsem si přála z Čapka použít. Té v které písničce. Byla jsem nadšená, že Karel, který je velká uvolněná tvůrčí bytost, se udržel zadání. Melodie a text ve spojení s Čapkem. Zkrátka přesně to, co jsem si představovala.

Ptala se Magda Zicháčeková

Kdyby se ztratili...

Mízou do dřeva, Hradech Králové

Dvoučlenný soubor Mízou do dřeva je příležitostné uskupení, které vzniklo pro svitavskou přehlídku Posed na podzim 2018. Divadelníci ze svitavského Cěčka, Dramatické školičky Svitavy a spřízněných souborů ze Žamberka, Chocně a dalších míst pocítili potřebu vzpomenout na svého kamaráda, malíře, sochaře a muzikanta Jindru Pevného, který loni v březnu náhle zemřel. Rozeslali si proto Jindrový obrazy jako východisko svých příspěvků ke kolektivní poctě osobitému umělci. Účastníci celostátní přehlídky Šrámkův Písek měli možnost zhlédnout vystoupení Pavly Šefrnové Bútorové a Báry Jažákové v kontextu tří dalších střepků z původní mozaiky. Pro Loutkářskou Chrudim se ale obě protagonistky osamostatnily a nabídly ho samostatně, pod názvem Kdyby se ztratili...

I když si asi kontext, v němž jsem vystoupení Pavly a Báry zažil v Písku a pak znovu ve Svitavách v rámci Dětské scény, nedokážu úplně odmyslet, troufám si říct, že tato drobná inscenace v Chrudimi obstála i samostatně. Nezdá se mi vlastně úplně trefné označovat tento tvar jako inscenaci, víc mu podle mě sluší třeba označení scénická báseň. I když zde divák může vystopovat i jakýsi náznak příběhové linky, spíš je na místě mluvit o volném pásmu impresí a asociací, nesených v citově zjištěné a poetické atmosféře. Ani na chvíli jsem přitom neměl pocit, že by představení sklouzlo k sentimentu – na to má příliš pevnou oporu v konkrétních obrazech, na nichž je postaveno. Obě protagonistky nás postupně provázejí šesti Jindrovými obrazy, které se střídají na malířském stojanu. Pavla Šefrnová Bútorová většinu času jako interpretku své vlastní působivé repetitivní hudby (kontrabas a zpěv) i svých autorských veršů, Bára Jožáková jako animátorka, rozživající vybrané motivy obrazů – až v závěru si své role prohodí. Tak jak nám obrazy Jindry Pevného nabízejí různé možnosti interpretace, tak i z jejich jevištní interpretace můžeme odečíst nejrůznější významy na základě svých vlastních zkušeností. Autorské verše Pavly Šefrnové Bútorové evokují vzpomínky na autora obrazů stejně jako osobní životní, někdy i bolestné zkušenosti. Celé vystoupení pak vrcholí animací obrazu s lidskými postavami, odplovajícími na loďkách – nebo možná svíčkami v ořechových skořápkách spojených s vánočním rituálem věštění osudu. Závěr tak vede k obecnějšímu zamyšlení nad cestou člověka životem a na tím, jaká stopa po něm na světě zůstane.

Představení bylo kromě zázračně oživajících obrazů, krásné hudby a zpěvu silné i přesvědčivým jevištním projevem obou žen, herecky suverénní a citově zjištěné Pavly a o trochu méně jistě a precizní, ale o to víc živelné a autentické Báry. ●

Kdyby byla papírová basa

Po představení jsem se setkala s oběma herečkami, odpovídala ale autorka hry Pavla Šefrnová Bútorová.

Jak váš soubor vznikl?

Při příležitosti večírku, který měl oslavit Jindru Pevného, který vytvářel tyhle obrazy, a tak jsem si říkala, že je potřeba ho uctít a zjistila jsem, že to sama nezvládnou, tak jsem oslovila Báru. Zformovaly jsme se kvůli tomuto představení. A jinak se známe z loutkářské konzervatoře tady v Chrudimi.

Proč jste se rozhodli pro papír?

Protože jsou to obrazy, které byly namalované na papír. Takže jsme je jen přetiskly a nalepily na další papír. Kdybychom měly papírovou basu, hrajeme i na papírovou basu.

Váš text vychází z nějaké předlohy nebo je váš vlastní?

Text jsem vyrobila já na motivy těch obrazů.

Mohlo by divadlo vzniknout, kdyby jedna z vás byla muž?

Tak to by asi bylo úplně jiný divadlo.

Ptala se Barbora Jurašková

Odposlechnuté hlasy lidu

●
Takový ezo to bylo.

●
Líbilo se mi to, konečně něco jemného a klidného. Přišlo mi to citlivé, zvlášť, když jsem si přečetla, proč to vzniklo.

●
Fakt se mi líbilo, co všechno se dá udělat s papírem!

●
Podobná poetika jako pohyblivé obrázky Hanky Voříškové, krásná lyrika.

Kuse z diskuse

Jakub Hulák znovu představil porotu a koncept veřejné rozpravy a hned vyzval diváky k prvním dojům, protože času je málo a inscenací hodně. Zpočátku byly divácké reakce skromné, v průběhu večera se diskutující rozproudili více a došlo i k názorovým rozporům nejen ohledně zhlédnutého, ale i samotné koncepce organizace práce poroty.

Ošklivá princezna

Diváci ocenili práci s loutkami, dobré mlčení, spád.

Karel Šefrna: Byla to Bouda, jakou jsem ještě neviděl. Zdařilý pokus ze zcela jiného soudku, který potěšil.

Za porotu zahájila Irena Marečková: Co se týká výpravy, totemové loutky povedené, trochu retro, potřebovaly by víc prostoru – větší stůl. Navíc je tu kontrast realistického stolu v historizujícím slohu a stylizovaných loutek. Také je škoda málo využitých šuplíků. Herectví s loutkami bylo přesné, jasně stanovená gesta, jednoznačná, postavy byly dobře hlasově rozlišeny. Zpestřením byla scéna plesu rozehraná jen gesticky, trochu rušily mužské chlupaté ruce s vějíři, stačily by rukavičky, aby nedošlo ke zmatení diváka. Problém je s „ošklivostí“ princezny. Přece nestačí mikádo, ofina a brýle jako znak, to se můžu podívat do zrcadla a jsem symbolem šerednosti já.

Míša Homolová: Oceňuji loutkoherectví, rytmus, fungující přestavby. Problém je v základním tématu. Je tu hezká, spíše tedy fintivá, ale vypatlaná Zlatuše, a vedle ní nehezká, spíše nesebevědomá, ale chytrá Pepička. A tlačí se na to, že vrcholem jejich snažení má být svatba. Přitom situace s lahvičkou – váhání, zda vypít lektvar, který problém vyřeší, je mnohem zásadnější, zajímavější, ale přichází poměrně dlouho a má stejný prostor a akcent jako jiné. A otázek je více. Proč jen ten, kdo nevidí, dokáže ocenit její krásu (vnitřní). Proč to nevidí jasněji tatínek? Herectví se vyvíjí, v první části se pracuje s karikaturou, zkratkou, v závěru se ale psychologizuje, to loutkám moc nesluší.

Tomáš Jarkovský: Vnímám to jako inscenaci a la these, příliš didaktické, přímočaré, černobílé. Až v té již zmíněné scéně s lahvičkou se objeví drama. A až v ní se objeví ta vnitřní krása Pepičky, o které se předtím jen mluví. Scéna plesu a některé další, které neposouvají děj, jsou zbytečné, odvádějí nás od podstatného – vzniku vztahu a rozhodování Pepičky. Herectví je omezeno v převážně většině na ilustraci dialogu gesty, na větší rozehraní mizanscény chybí prostor.

Babičky a Bráška Králík

Hned zpočátku zazněla slova respekt, obdiv, fandění divadlu třetího věku. Líbily se háčkované loutky, i když ne vždy bylo jasné, jaké zvíře představují.

Karel Šefrna: Je tam znát rukopis Habadůry (Romany Zemenové – režisérky), bylo to čím dál absurdnější.

Jiřina Vacková: Vnímala jsem především tu energii, ten sociální přesah. Má to nadsázku, humor, sebeironii, pravdivost, žádné falešné ambice.

Tomáš Jarkovský: Přes všechny klady vnímám spojení pohádek jako velmi volné. Oslí můstky už jsou spíše mosty (viz. krokodýlí slzy, které ochladí v každém horku a zajíc toužící po plácačce). Situace u kávy nemají jasný obsah. Každá z dam drží svůj typ, ale nic víc nevzniká. Pomohla by nějaká konkrétní činnost při sedánku. Příběhy s králíkem jsou mnohem barevnější, jasnější, zajímavější. Mohly by ale být více loutkově rozehrané, nejlépe se to povedlo u králíka.

Míša Homolová: Možná se do té absurdity mohlo šlápnout ještě víc. Náznaky byly u babičky, která reaguje úplně mimo promluvy ostatních.

Luděk Richter: Je to čisté amatérské divadlo. Pro radost svou i diváků. Pohádky nesou náznak rukopisu Čmukařů, ale chybí nějaký základní vtíp v loutkovém plánu.

Tomáš Volkmer: U scény s krokodýlem ta absurdita vylezla nejvíce. Auditorium se shodlo, že jako první počin souboru je inscenace podařená.

Ach, ach to divadlo

V úvodu zazněla chvála na obohacení původního Čapkova textu, celkové přijetí.

Opačný názor zazněl od Vladimíra Benderskiho: Vznikaly zajímavé situace, ale nebyly dotaženy. Hudební vstupy byly nepřipravené – proč právě na tom konkrétním místě zazněly? Občas herci přehrávali. Hráť divadlo o tom, jak vzniká divadlo, je zajímavý nápad, ale není dovršen. Loutky byly vtipně řešené.

Tomáš Jarkovský: Čapek psal Jak se dělá divadlo ve své době, kdy profesionální divadlo fungovalo nějakým

způsobem. Dnes ale ta zábavnost téměř zmizela. Čapek byl sarkastický, soubor krotký. Soubor dosadil prvky ze svého způsobu tvorby, ale jen někde, což „změkčilo“ původní Čapkův text a nepřineslo důsledně nový nosný princip. Ale v místech, kde je to víc „jejich“ jsou přesvědčivější, zajímavější. Tam, kde se drží Čapka, hodně mluví a nepřidávají další prostředky jsou „herecky nazí“.

Luděk Richter: Změkčení tkví v tom, že původní text je psán z pozice autora, kterému všichni „likvidují“ jeho hru. Soubor tento princip zčásti opustil, jeho pozice je obecná. Místo sociálního dramatu se navíc nastudovává Velká doktorská pohádka, což vede opět ke zmenšení možného konfliktu.

Míša Homolová: Nejlépe funguje scéna s techniky, kteří jsou vlastně současní, zároveň stylizovaní, nejhůře rozdělování rolí, což nemá s dnešní realitou nic společného a nemá ani žádný jasný vtíp.

Jakub Hulák: V herecké rovině chybí suverenita, kterou u souboru známe z předchozích inscenací. Chybí opora, herectví sklouzává občas až k šarži (u herce).

Tomáš Volkmer: Uvěřitelná a čistě provedená je scéna čtení kritik.

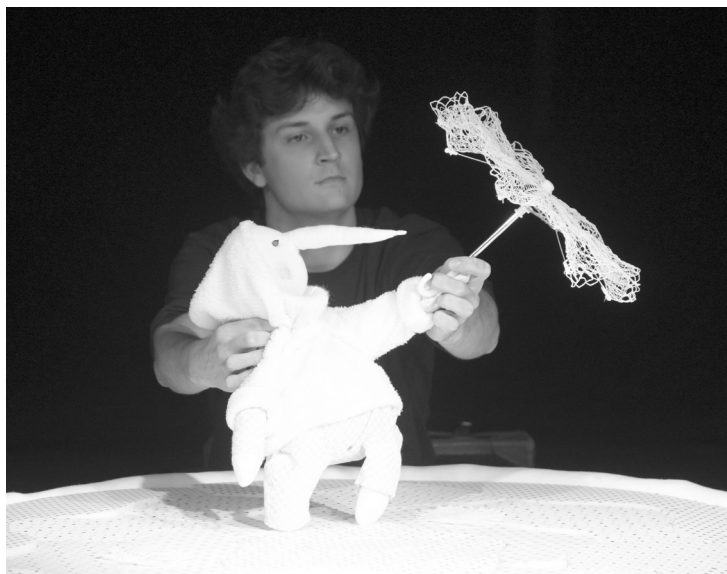
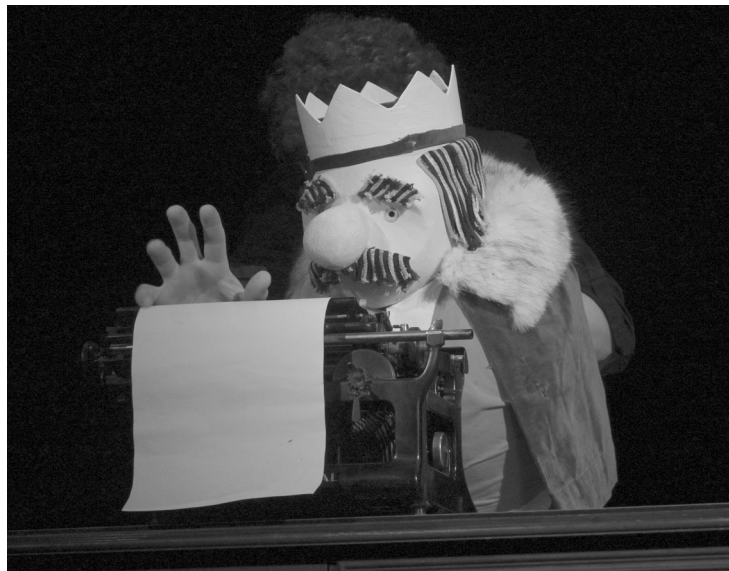
Irena Marečková: Využití loutek je specifické. Většinou se jen objeví, nehrají, takže potřebují výtvarný nápad, vtíp. Ten je ale jen někde (technici z krabiček od žárovek, připínáček, žlučové kameňny herce), jinde jsem hledala konkrétní význam (herci – sýry) a nenašla.

Jiřina Vacková: Vnímala jsem inscenaci jako poctu Karlu Čapkovi. A tak jsem ji přijala.

Kdyby se ztratili

Jakub Hulák vyjasnil, že projekt vznikl v rámci pocty svitavskému výtvarníkovi Jindrovi Pevnému, byl součástí většího celku a neměl původně ambici plnohodnotné inscenace.

Diváci začínali slovy: pohazení po duši, obrazy v poezii i v malbách, symbióza hudby, výtvarna a slova. Je to divadlo nablízko. Přestože byly na scéně jen dvě aktérky – jedna hrající na kontrabas, druhá u obrazů, člověk nevěděl, kam dřív koukat.

Jakub Hulák: Nejspíš můžu tuto produkci označit za scénickou báseň. Nejde jen o atmosféru, i když je silná. Inscenátorky vycházejí z obrazů, nejsou ale popisné. Můžeme vnímat i bolestnou zkušenost interpretek, můžeme si vkládat do interpretace vlastní zkušenost. Určitým vrcholem je poslední obraz, kde lodě odplouvající z obrazu připomínají skořápky ořechů se svíčkami, věštění osudu, cestu životem a otisk, který ve světě zanecháváme. Autentický projev obou krásných žen, které představují rozdílné elementy, navzájem se doplňují, to je další nezpochybnitelná kvalita.

Tomáš Jarkovský: Zázitek je na hranici sentimentu, ale nepřekročí ji. Básnické obrazy a obrazy – malby. Jde o interpretaci obrazů poezií.

Jak přišlo jaro

Pohlazení, příjemné, milé, soustředěné, hudba trochu z jiného světa.

Luděk Richter: Zásadní je osobní bytí herců ve věci. Šlo to z nich, dávají ze sebe to nejlepší a přitom jsou skromní. Přes hru vidíme i duši aktérů. Inscenace

je opravdu přijatelná i pro hodně malé děti. Vidíme hru se zajímavými detaily, ale neztrácíme pocit celku. Peripetie je zbytečně dlouhá, motivy se vrací a nepřináší nic nového.

Vladimír Benderski: Scénografie je funkční, práce s ní nápaditá. I malé děti vydržely být pozorné. Zajímavé je, že kluci fandili zimě.

Karel Šefrna: Práce s loutkou i scénou byla přesná. Divadlo skromné, mateřské.

Tomáš Volkmer: Divadlo pro takhle malé děti musí být cílené velmi jasně na určitý věk. Dvou-, tří- a čtyřleté dítě jsou divácky strašně daleko od sebe. Problém s hudbou tkví v tom, že herce omezuje. Potřebují větší svobodu, možnost změny, reakce na děti, chvíle ticha. To, že děti fandí Mrázíkovi (postavě zimy), je logické. Je hravější, zajímavější, dívka – Jaro ruší jeho hru, přináší spoustu věcí – děti mají rády jednoduché, jasné znaky. Stačilo by méně motivů a celou druhou část zkrátit.

Irena Marečková: Ta Jarní dívka není prostě parťák pro hru. Je jako paní, která ti přijde uklidit pokojíček, když jsi v nejlepším. Jinak, koncept scény je

skvělý. Ten kruh evokující koloběh ročních dob, vylamovací kry, možnost objevování loutek zespoda – děti milují tohle „vykukování“, ať je to krtek či žížala.

Tomáš Jarkovský: Oproti loňské *Slepičce a Kohoutkovi* (předchozí inscenace souboru) mnohem jemnější, soustředěnější projev herců. Více slouží tvaru, netlačí na pilu, nepodbízí se. Je to takové divadlo – rituál, je třeba ho mít ve své moci. Konflikt mezi Zimou a Jarem je umělý, spíš jde o střídání vlády. Jaro je zobrazená jako realistická zahradnice. Nemá tu lehkost Zimy. Poslední mou otázkou jsou využití materiály. K tomuto divadlu by seděly přírodní, umělohmotné ošklivé kytky a mirelon a molitan se mi nějak s tématem a zpracováním míjí.

Irena Marečková: Jsou to materiály dětem blízké, připomínají jim známé hračky, v tom problém nevidím.

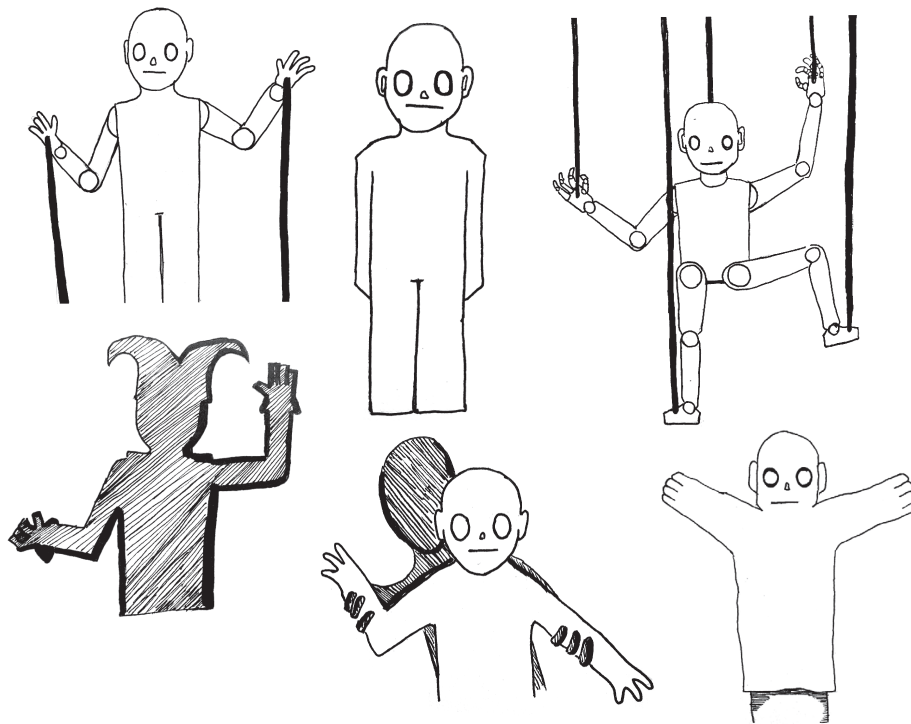
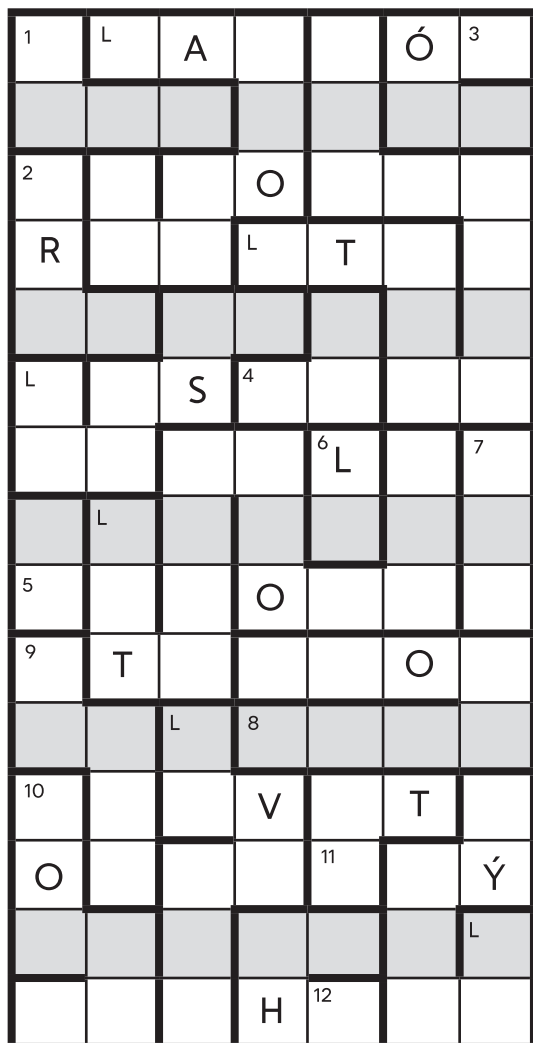
Miša Homolová: Ještě ten paprsek slunce. Je tam třikrát, to je magické pohádkové číslo, v pořádku. Ale ta poslední změna má velký význam pro celý příběh, měla by být akcentovaná výrazněji. Světlem, zvukem. ●

Rébusy

Vyluštili jste názvy představení?

1. Enter = vchod; kozel, srdíčko, pán, písnička = Byl jeden pán (autor Jaromír Nohavica); mínus; holubice = mír; mínus; nohavice = nohavice = **Jak přišlo jaro**
2. Straka = lakomá = myslí si, že všechno je její = moje; vína = vina
Moje vina = **Mea Culpa**

Loutkářská meandrovka

Do číslovaných meandrů vpisujte výrazy podle legendy.
Do L-meandrů vepište (podle obrázků) šest druhů loutek.
Tajenku čtete po šedých řádcích a přijďte nám ji prozradit do redakce.

1. Aby Jiřík dostal Zlatovlásku, musí splnit i třetí ...
2. Ke spojení prken při výrobě scény použijeme ...
3. Když je loutka na jevišti sama.
4. Nepřítel železných loutek.
5. Citoslovce, kterým loutkář uklidňuje dětské diváky
6. Čínský básník, který nehrál loutkové divadlo.
7. Citoslovce psa, případně kolovratu.
8. Vodicí nit, která se nepřetrhne je ...
9. Den, kdy letos začala Loutkářská Chrudim.
10. Záměnou jednoho písmene v ožvlí figurce získá hudbní nástroj.
11. Výkonný pomocník absolutní moci.
12. Pinocchiovi rostl nos, protože byl ...

Křížoffka

Tajenka ze Zpravodaje 4
Divadlo na MEDu.

Staň se autorem další minutové hry!
Zadání pro středu je:

Život v tělocvičně.

Neviditelná dívka

● To je úžasné, jak jsou některé malé děti bystré a vytrvalé. Ta holčička v Pippicháči, sotva se objevila první loutka, začala křičet: Zajíc, zajíc. A vydržela to celé představení. Zaječela asi tak 70krát. A vydržela to i její maminka. I my. A přitom to byl králík...

A jiné dítě v Medu trpělivě sbíralo látkové koule, které do publika vyhazoval zimní skřítek a vracelo mu je. A on vždycky poděkoval. Bylo to hezké. Ale maminka dítě zarazila hned u třetí koule. Rodiče jsou různí...

● Když jsem koukala na ty babičky s králíkem v Pippicháči, zavřela jsem na chvíli oči a představovala si, jak se takhle podobně scházejí i v reálu, popíjejí káfičko, pletou, háčkují a sešívají tu obrovskou scénu a loutky. A jak ta jedna řekne: Holky, nadělila jsem si k sedmdesátinám ságo, protože jsem si ho celej život přála. A v tom našem tyjátru vám na něj zahraju, protože je boží. Třeba to tak není. Ale třeba...

● Na Malé scéně jsem se vznášela s verši, a pak se proplétala mezi tóny a vplouvala do obrazů, moc jsem si to užila. Ještě, že jste mě neviděli.

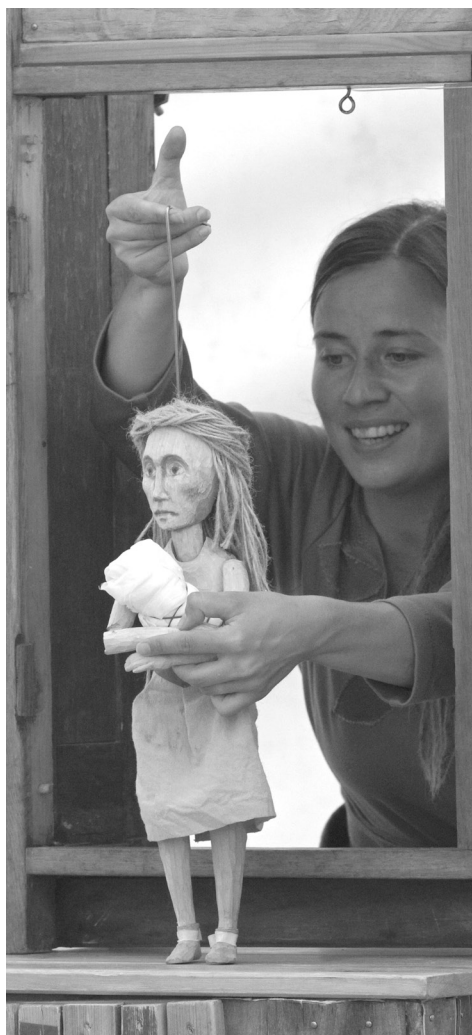
A jedna dívka řekla: To už jsem viděla. To nechci. A jak se hrnula ven, praštila mě batohem do hlavy. Škoda, že mě neviděla.

Loutkocaching

**Gratulujeme
nálezcům kešek**

DvD, #pšejoáteam

MINUTOVÁ HRA

Nevydařený zápas

Dva muži sedící a popíjející pivo se zaujetím sledují fotbalový zápas. Jejich oči se neodtrhnou od obrazovky, mastné pusy permanentně přežvykují neurčitý sendvič z automatu. Po několika minutách se jeden z mužů zvedne, upraví si kravatu a omlouvající se z rodinných důvodů odchází z poslanecké sněmovny.

Chrudimští američani (vyslovujte jako když máte v puse horký brambor).

Rubrika

Studia My Dvě

Jsme dvě. V Šumperku. Na divadelních prknech. V tónech i ve slovech. Věříme na pohádky. Žijeme s dětmi. Fandíme divadlu s myšlenkou. Jsme dvě. V Chrudimi...

Úterní záclonka

Seznamka aneb Já mám tak ráda, když se mi to líbí...

č. 1

přezdívka: ošklivá#princezna

Hledám prince značka na vzhledu nezáleží. Jsem scénograficky úsporná, však vizuálně krásná. Mám ráda klasiku a z mála udělám mnoho. Potrpím si na čistotu hry a vzájemnou souhru. Postrádám jen příběhový přesah. Mám na víc, takže bych jen potřebovala popostrčit. Pomůžeš mi s tím?

č. 2

jméno: Achachto Divadlo

Hledám múzu, která by mě po večerech líbala na čelo. Scénograficky jsem prostý, ale mám v sobě velkého ducha a mnoho nápadů. Jsem hravý, vtipný a skvěle působím v páru. Hraju na kytaru, zpívám a je na mě hezký pohled. Rád glosuji vzniklé situace a nikdy nepřestělím. Nemusíš se bát. Potřebuji jen někoho, kdo by oglosoval mě.

č. 3

jméno: Anděla Ztracená

Jsem černá i bílá. Voda i oheň. Divoká i klidná. Stálá i v pohybu. Jsem žena. Miluji umění, které se dotýká nebes. Létám vysoko a nebojím se pádů. Dotknu se i tvých hlubin a nenechám tě v klidu. Budeš ve mně a já v tobě. Nezapomeneš na mě. Máš na to?

č. 4

přezdívka: #zuna#

Jsem čarodějka. Asi. Potrpím si na autorství, ale někdy se to vymkne. Od pohledu slibuji více, než můžu dát. Jsem čistá, ale omrzlá. Hodně a ráda mluvím. Jsem tak trochu sebestředná. Obklopuji se krásnými přírodními věcmi, ale já sama víc nenabídnu. Hledám muže s myšlenkou, který by mě inspiroval.

č. 5

přezdívka: sně#hulák

Chceš vědět, jak na mě přišlo jaro? Moc toho nenamluvím a jsem na mladší. Nápadů mám však mnoho a vždy tě jimi překvapím. Mám rád ruční práce a estetická dokonalost je mým krédem. Jsem hravý typ a miluju relaxační hudbu, která mě provází 24 hodin denně. Jsi na to připravená? Jsi připravená na mě? ●

Celofestivalovka

Indicie pro středu zní: Z redakce na smrk.

Jednodenní keška

S rozbořem si poradí, vůbec není naivní.

představení

9.00	Ošklivá princezna	<i>Spolkový dům</i> / Loutkové divadlo V Boudě, Plzeň / 45 min. / od 7 let
10.00	Ach, ach to divadlo + Kdyby se ztratili...	<i>Malá scéna Divadla Karla Pippicha</i> / Ach, ach to divadlo: Maj-To, ZUŠ Petra Ebena Žamberk / 30 min. / od 12 let // Kdyby se ztratili...: Mízou do dřeva, Hradec Králové / 20 min / od 12 let
11.00	Jak přišlo jaro	<i>Scéna MED</i> / Divadlo na kliku, Liberec / 30 min. / od 3 let
14.00 / 16.00 / 18.00	Janek a kouzelná fazole	<i>Divadlo Karla Pippicha – jeviště</i> / Loutkové divadlo V Boudě, Plzeň / 40 min. / od 4 let
14.00 / 16.00 / 18.00	Hrad smrti	<i>Malá scéna DKP</i> / Loutkářská konzervatoř, 2. ročník / 30 min. / od 12 let
14.00 / 16.00 / 18.00	Čert to vzal	<i>Spolkový dům</i> / Čmukaři, Turnov / 45 min. / od 3 let
15.00	Sněhurka a sedm trpaslíků	<i>Za Divadlem Karla Pippicha</i> / Divadlo Víti Marčíka / 45 min. / od 3 let
15.00 / 17.00 / 19.00	Malý, hubený a jednooký	<i>Spolkový dům</i> / Vozichet-Hancvencl, Jablonec nad Nisou / 25 min. / od 6 let
21.30	Moravské pašije	<i>Za Divadlem Karla Pippicha</i> / Divadlo Víti Marčíka / 45 min. / od 12 let
22.30	El Kapitán	<i>Terasy Muzea loutkářských kultur</i> / Nebezpečné divadlo, Praha / 45 min. / od 10 let
21.15 – 22.30	Veřejná diskuze	

koncert

19.00 **POLETÍME?**

Resselovo náměstí

dílňy pro veřejnost

10.00 – 12.00	Udělej si loutku	<i>Klubovna Divadla Karla Pippicha</i> / Theatr ludem / Ostrava Mluvicí loutky z papírových krabic, plastické, skládané a překládané papírové masky, jednoduché, chodící marionety z papírových ruliček nebo plošné loutky.
14.00 – 16.00	Naučte se žonglovat	<i>za Divadlem Karla Pippicha</i> Naučíte se pár triků se třemi míčky a ty si samozřejmě vyrobíte. Také šátky, kruhy nebo cigar boxy. Stačí pouze špetka trpělivosti, odhodlání a pohodlné oblečení.
15.00 – 17.00	Plecháčkem za čistou zem	<i>za Divadlem Karla Pippicha</i> Přijďte si vyrobit vlastní plecháček do Klikové dílny, který můžete nosit stále s sebou a navíc si jej můžete sami ozdobit.

po 22. hodině
sledujte facebook
Loutkářské Chrudimi

Loutkářský bál

Hostinec U Sladovny / Tovární 267

Budeme tančit, zpívat, družit se a co my víme co ještě.
Těšit se můžete na pivo, víno, nealko a studenou kuchyni.
Mají stoly uvnitř, na zahradě a bude možné sedět i na trávě.